

vlády, že bez mého vědomí nemohou být vyřad. čs. voj. k jiným službám a žádal jsem o zprávu o určení těchto vojáků. Dosud jsem nedostal odpovědi. Zjistil jsem, že zvláštní výcvik nedaleko Moskvy již od 5. května. Jsou ještě zde. V několika dnech se mi snad podaří získat informace vlastní cestou. Za těchto okolností je těžko provádět evidenci našich slov. spojek na čs. území. Žádal jsem však písemně NKVD, sov. MNO i zást. vlády, abych o všech akcích jednotlivců i skupin byl informován za účelem kontroly na Slovensku a ochrany před německými provokatéry.

Václav.³

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/4. Depeše odeslané, 1944, čís. 931-946/24. Súpis depeší(?). Strojopis, originál. — Č. Amort, „Na pomoc československému lidu“, Praha 1960, s. 335—336 (nekompl.).

86

1944, jún 26. Moskva. — Depeša čs. velvyslanca Zd. Fierlingera čs. ministerstvu zahraničia v Londýne s informáciami o tom, že Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia poskytne pomoc pri rozvíjaní odbojového hnutia na čs. území.

Tajné.

Prísne dôverné.

Z iniciatívy zdejších poslanců¹ hlavný štáb ukrajinských partyzánů dal se nám k dispozícii pro spojení s domovem, které nemůže mít samozřejmě žádný politický

³ Z korešpondencie Píka—Ingr je zřejmé, že hlavní Píkovou úlohou v tejto veci bolo dozerať na to, aby všetky organizátorské a zpravodajské skupiny vysielané na čs. územie boli zaregistrované čs. vojenskými orgánmi, aby boli pod ich kontrolou a hlavne — aby vyvíjali činnosť podľa pokynov a predstáv Ingrovho MNO. (Porov. najmä dokument čís. 96 a 126 s pozn.)

To je zrejme najmä z Ingrovho pokynu Píkovi z 10. 7. 1944, ktorým Ingr reagoval na Píkovu hlásenie z 26. 6. 1944. Znie takto: „Na Vaši depeši číslo 931—946/44: Vaše zpráva o sovětské diverzní aktivitě na čs. území potřebuje vysvětlení, resp. doplnění.

V úvodu uvádíte, že na čs. území vysílají nezávisle na sobě svoje lidi: velitel fronty, velitelství armád, štáb partizánskeho hnutí, čs. politická skupina, NKVD. V textu pak aktivitu čs. politické skupiny uvádíte pouze ve spojitosti se štábem partizánskeho hnutí v Kyjevě.

Doplňte oboje hlásení v tom smyslu, zda čs. politická skupina vysílá lidi na čs. území též samostatně. Po doplnění Vaši zprávy zašlu Vám instrukce.

V zásadě a v souhlase s prezidentem už nyní zdůrazňuji, že jakoukoliv bojovou činnosť na čs. území považujeme za činnosť nepolitickou a vojenskou, v níž řídicí vliv musí být vyhrazen čs. vojenské správě a jejím orgánům a nikoliv civilním činitelům politickým.

Bude proto třeba, abyste všude tam, kde bude se sovětské strany vyžadována naše spolupráce, uplatňoval tuto zásadu už proto, že je nevyhnutelně třeba, aby bojová činnosť na Slovensku a Podkarpatské Rusi byla koordinována a jednotně řízena podle direktiv odpovědných míst v Londýně. Uplatňování této zásady je nutno ovšem vést tak, aby byla zcela zřejmá naše integrální ochota spolupracovat co nejtěsněji se sovětskými úřady a obrátit se o spolupráci i na čs. politické činitele v SSSR. Gen. Ingr.“ (SÚA Praha, E 22-12-14/581. Strojopisný priepis dešifrovanej došlej depeše, čís. 750—759/10.)

Dodatkom k zprávě z 26. júna poslal Píka v septembri Ingrovi toto zpravodajské hlásenie: „Skupiny vybraných vojáků a poddůstojníků z čs. sboru byly vyškoleny u Moskvy pro agenturní službu. Výcvik trval 3—4 měsíce. Jsou shazováni na Slovensko i do českých zemí. Budou pracovat jen zpravodajsky. Pravděpodobně ve skupinách po čtyřech mužích s radiostanicí.

Podařilo se mi zjistiti jen 3 skupiny: pro Bratislavu, Moravskou Ostravu a Prahu. Vše drženo v největší tajnosti. Kursanti nesměli opustit nikdy místo výcviku.

Na můj přímý dotaz, jak bude použito příslušníků čs. sboru, kteří byli odveleni bez mého vědomí, se mi nedostalo dosud odpovědi. Gen. Píka.“ (VHA Praha, SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Nešifrovaný záznam odoslanej depeše. Strojopisný priepis, čís. 909—911/15. Datované 14. 9. 1944.)

¹ V máji 1944 prerokoval v Kijeve Kl. Gottwald spolu so vtedajším prvým tajomníkom KS

222 charakter, nýbrž bude výlučne bojové povahy. Organizace mají už síť partyzánských základen za frontou, severněji Karpat. Právě byly podniknuty první úspěšné kroky, též na našem východním území. V akci bude za naší pomoci energicky pokračováno. Lze předpokládat, že značné zkušenosti sovětských partyzánů dovolí akci rychle rozvinout a připravit i plán, o němž zde bylo mluveno s pres. Benešem. Generál Kratochvíl i Píka byli Gottwaldem informováni. Dali svůj souhlas a budou moci samozřejmě spolupracovat. Předpokládám, že budou sami o věci do Londýna podrobněji referovat.

Fierlinger.²

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1190 (Mos. 146). Záznam dešifrované došlej depeše (d. 26. 6. 1944). Strojopisný priepis.

87

1944, jún 28. [Slovensko.] — Zpráva styčného a zpravodajského dôstojníka kpt. J. Krátkeho o spolupráci s plk. V. Talským a plk. J. Imrom, zaslaná rádiotelegraficky čs. zpravodajskej službe v Londýne.

V

Spolupráce s Talským, který odchází na východní frontu — velitel slov. jednotek na východě — zajištěna.

Na místo náč. štábu MNO určen vrátivší se z fronty Peknik.

Imro odejel dnes do Itálie. Určen velitelem tamější decimované slov. brigády.

Talský i Imro souhlasí s plánem provést v připravený okamžik organizovaný přechod ke Spojencům.

[Zdena]

SČA Praha. PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný priepis.

Ukrajiny podrobnosti sovietskej pomoci pri rozvíjaní partizánskeho hnutia v Československu. Konkrétne opatrenia boli schválené na zasadnutí politického byra ÚV KS Ukrajiny 17. 6. 1944 (vid dokument čís. 79).

² Veľvyslanec Fierlinger sa k otázke vrátil v depeši zo 16. júla 1944, v ktorej oznamuje výsledok svojich rozhovorov v Sadagure pri Černoviciach, kde sa zúčastnil na návšteve jednotiek 1. čs. armádneho sboru v SSSR. Fierlinger píše: „Projednali jsme společně s generálem Kratochvílem a Píkou otázku partyzánského hnutí doma. Bude usilováno o to, aby při korpusu byl postupem doby vytvořen náš samostatný partyzánský štáb. Nicméně okamžitá akce, které je nezbytně třeba, vyžaduje značné zkušenosti a prostředků a hotových základen na našem území. To vše již má štáb ukrajinských partyzánů. Bylo proto dohodnuto začít okamžitou akcí s jejich pomocí, abychom pak již mohli vytvořit i sami vlastní plně organizovanou akci. Je třeba jednat rychle, neboť vytvoření aktivní bojové fronty u nás doma je dnes jedním z nejdůležitějších našich politických a bojových úkolů.“ (AMZV Praha. Depeše došlé, čís. 1366, Mos. 170.)

¹ Rádiogram nie je podpísaný. Podľa rádiostanice (V — „Vít“) usudzujeme, že jej autorom bol Krátký.